

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1981/615

KARAR NO : 1981/806

ÖZET: Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunan ve sıkıyönetim mahkemelerinin elkoyduğu herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olduğu saptanan suçlara ait davanın, Askerî Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Kamal Kibiş/^{ve} arkadaşları

O L A Y : MHP Genel Başkan Yardımcılarından Günşazak'ın öldürülmesi nedeniyle 29.5.1980 gününde, Çorum olaylarının başladığı, sanıklardan Kemal Kibiş'in bu günlerde öteki sanıklar ve kimlikleri belirlenmeyen kişilerle ve bunlara liderlik yaparak cürüm işlemek için teşekkül meydana getirdiği, bu teşekkül adına kendi görüşlerindeki kişilerden 500.000 lira para topladığı, bu kişileri hükümet aleyhine silah kullanmak suretiyle isyana ve Çorum'un bir kesiminde oturan karşıt görüşlü kişileri öldürmek için bir kısım kişileri ve toplumu teşvik ettiği, bu olaylar sırasında artan silah ve cephane gereksinimini karşılamak üzere öteki sanıklara, topladığı paralardan 16.000 liraya verdiği, bu sanıkların silah ve mermi almak üzere Çorum'un Bayat İlçesi Çat Köyü'ne gittikleri, buradan 296 adet 9 mm, 25 adet 7.65 mm. çapında mermi satın aldıkları, bu mermileri Çorum'a getirirken jandarma tarafından yakalandıkları, böylece sanıkların "Hükümet aleyhine halkı silah kullanmak suretiyle isyana ve Türk Toplumunu birbirini aleyhine silahlı olarak mukateleye teşvik, cürüm işlemek için teşekkül meydana getirmek ve toplu halde mermi kaçakçılığı yapmak" suçlarını işledikleri ileri sürülerek, Çorum C.Savcılığı'nca Türk Ceza Yasası'nın 149/1-2., 313/2-3-4., 173/son. maddelerine ve 6136 sayılı Yasa'nın değişik 12/2-4. maddesine göre cezalandırılmaları istemiyle haklarında kamu davası açılmıştır.

Çorum Ağır Ceza Mahkemesi, 27.1.1981 gününde, 1980/183-1981/30 sayı ile; 1402 sayılı Yasa'ya 30 maddesi ile eklenmesine ilişkin 2354 sayılı Yasa'nın ek-4. maddesi uyarınca davaya bakmanın sıkıyönetim askerî mahkemesinin görevine girdiği gerekçeyle görevsizlik kararı vermiştir.

3. Ordu Sıkıyönetim Komutanlığı Erzincan 2 Numaralı Askerî Mahkemesi, 27.4.1981 gününde, 1981/225 sayı ile; suçun, sıkıyönetim ilânından üç aydan önce işlendiği, 1402 sayılı Yasa'nın 13/a maddesinde, 3 aylık süre içinde işlenen 6136 sayılı Yasa'nın 12. maddesini ihlal suçlarına sıkıyönetim askerî mahkemelerinde bakılacağı belirtildiğinden, davada mahkemelerinin değil Çorum Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevli olduğu, 1402 sayılı Yasa'nın 13/b maddesi ve anılan yasaya 2354 sayılı Yasa ile eklenen ek-4. maddenin uygulamak koşullarının bulunmadığı, davada Adli Yargı yerinin görevli olduğu kanısına vararak, görevli yargı yerinin tayini için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre Mahkememiz'e başvuru du bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi CezaBölümü, Ahmet H. Boyacıoğlu'nun Başkanlığı'nda, Fethi Özduval, İsmail Oğuz, Şeref Tolungüç, Orhan Erdem, Orhan Ertosun ve Hasan Çelikkale'nin katılmaları ile yaptığı 23.11.1981 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Tetkik Hakimi M. İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Adli, Askerî Yargıtay Başsavcılığı'nın Askerî Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Nursefa Pandar'ın Askerî Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanıklara atılı suçlar, 12.9.1980 günü sıkıyönetim kapsamına alınan Çorum ilinde, 29.5.1980-5.6.1980 tarihleri arasında yani sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlenmiştir.

İddianamedeki belirlemelere göre, MHP Genel Başkan Yardımcılarından Gün Saçak'ın Ankara'da öldürülmesi üzerine, 29.5.1980 gününde, Çorum'da toplumsal olaylar başlamış, sanıklardan Kemal Kibiş bu olayların başladığı günde, öteki sanıklar~~ca~~ birlikte cürüm işlemek için teşekkül meydana getirerek örgüt adına para toplayıp, elde olunacak silahlara halkı hükümete karşı silahlı isyana kışkırtması, Çorum'un bir kesiminde uturan karşıt görüşlü kişileri öldürtmek için, öteki sanıkları vekimi kişileri teşvik etmiş, bu cümleden olarak öteki sanıklarca da kaçak mermi temini cihetine gidilmiştir. Bu yönüyle sanıklara atılı suçlardan "Hükümet aleyhine halkı silah kullanmak suretiyle isyana, türk toplumuna birbiri aleyhine silahlandırarak mukateleğe teşvik ve cürüm işlemek için teşekkül meydana getirme" suçları, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olduğu açıktır.

Sanıklara atılı suçlar sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlenmiş ise de, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içinde örgütsel ve organik bağlantılı bulunmaktadır. Şöyleki; sanıklardan Hüseyin Ertürk, 29.6.1981 günlü ara kararı uyarınca getirtilen dava dosyasındaki ifadesinde, Kemal Kibiş'in Çorum Devhane Mahallesi ülkücülerinin sorumlusu olduğunu söylemekte, sanık Yücel Bozyel, Kemal Kibiş'in yapılan toplantılarda ülkücülük üzerine konuşmalar yaptığını belirtmekte, kendisinin ülkücü görüşü benimsediğini beyan etmekte, sanıklardan Mustafa Barkoç ise, Kemal Kibiş'in mermi temini faaliyetlerini anlatmaktadır. Bu anlatımlar sanıkların sağ görüşlü olduğunu ve Kemal Kibiş'in ülkücü görüş doğrultusundaki eylemlerini ortaya koymakta, sanıkların eylemlerinin Çorum olayları ile bağlantısının ve bu eylemlerin Çorum olaylarının bir halkası olduğunu göstermektedir. Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 29.6.1981 günlü ara kararında, Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı 11.11.1981 günlü karşılık yazısında " 29.5.1980 tarihinden sonra Çorum ilinde vuku bulan olaylar ile ilgili Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemelerinde açılmış davalar vardır" denilmektedir.

Tüm bu bulgulara, iddianameye, suçun işlenişi ve olayların cereyan biçimine ve eylemin niteliğine göre sanıkların eylemleri ile sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu davalar arasında, genel ve ortak amaç içerisinde örgütsel ve organik bağlantı bulunduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu duruma göre davanın 1402 sayılı Yasa'nın 13/b maddesi hükmü gereği Askerî Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenle, 3. Ordu Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askerî Mahkemesi'nce yapılan başvurunun reddine karar verilmelidir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askerî Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle 3. Ordu Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askerî Mahkemesi'nce yapılan başvurunun reddine, 23.11.1981 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

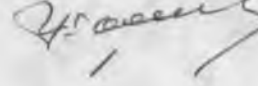
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özdurol

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Şeref Tolungüç

Üye

Orhan Erdem

Üye

Orhan Artosun

Üye

Hasan Çelikkale

İ/Ş
29.12